

Kumppanuuksia eurooppalaisissa metropoleissa

OTGAAR, ALEXANDER, LEO VAN DEN BERG, JAN VAN DER MEER & CAROLIEN SPELLER (2008). *Empowering metropolitan regions through new forms of cooperation*. 266 s. Ashgate, Aldershot.

Alueellisesti ajatteleville asiantuntijoille on nyt kysyntää eurooppalaisilla kaupunkiseuduilla. Kansainvälisen talouden kuohuissa ja kaupunkiverkoissa hyvää asemaa etsivillä metropolialueilla vannotaan paremman kilpailukyyn nimeen. Taustalla on sekä yhteiseurooppalainen poliittinen mantra että aito huoli kaupunkiseuduista talouden vetureina. Voittaakseen kilpailun asukkaista, yrityksistä ja matkailijajavirroista kaupunkien on panostettava elämänlaatuun, ympäristön tilaan ja alueen markkinointiin. Kilpailukykyyn vaikuttavat tekijät ovat alueellisia ja ylittävät hallinnolliset ja toimintasektorien rajat. Ne myös vaativat eri toimijoiden välistä yhteistyötä, joka on usein vaikea toteuttaa. Pitkäaikaistavoitteet tuntuvatkin monesti jäävän kokouspöydissä lyhytjänteisten ratkaisujen jalkoihin.

Hollantilainen Euricur-kaupunkitutkimusinstituutti tarttuu tähän ongelmaan. Vertailevaa kaupunkitutkimusta painottavan laitoksen julkaisemassa teoksessa tarkastellaan eurooppalaisen metropoliyhteistyön onnistumisia ja epäonnistumisia. Teoksessa esitellään yhdeksän ajankohtaista eurooppalaisen kaupunkiseudun tai -alueen kumppanuushanketta. Rotterdamin Erasmus-yliopiston tutkijat ovat rakentaneet selkeän tutkimuskehikon, jonka avulla laajuudeltaan, rakenteeltaan ja teemoiltaan erilaisia hankkeita voidaan vertailla. Poliittiset, taloudelliset ja kulttuuriset taustat huomioita ottaen tutkijat haarukoivat onnistuneiden toimintamallien tunnuspiirteitä. Näin hieman epäyhtenäisistä esimerkeistä rakentuvan teoksen tuloksia voi hyödyntää muillakin kaupunkiseuduilla.

Teos koostuu 11 luvusta, joista ensimmäisessä kuvataan tutkimusasetelmaa ja viimeisessä tuloksia. Muissa käsitellään kaupunkiseutujen kumppanuushankkeita. Tutkimuksen muotoutumiseen ovat merkittävästi vaikuttaneet paikalliset asiantuntijat, jotka ovat yhdessä kirjoittajien kanssa valinneet tutkittavat hankkeet. Kansainvälinen 16 tutkijan joukko on tukenut tekijöitä aineistoa kerätessä. Kirjallisten ja internetlähteiden lisäksi aineisto muodostuu yli sadasta eri toimijoiden puolistrukturoidusta haastattelusta. Eurooppalaisten metropolialueiden kumppanuusaloitteita, -hankkeita ja -prosesseja vertailevaan teokseen sopiikin hyvin se, että tutkimus on laajan

tutkijaverkoston käsialaa yksinäisen kammio työskentelyn sijasta.

Tutkimusalueiksi on valittu Rotterdam, Wienin seutu metropolialueineen, Katalonia, Eindhoven, Helsingin seutu, München, Kööpenhaminan seutu, Porto ja Budapest. Kuudessa tapauksessa käsitellään laajoja seudullisia toimintasektorit ylittäviä strategioita. Esimerkiksi Suomessa on arvioitu Pääkaupunkiseudun neuvottelukunnan ja Helsingin seudun yhteistyökokouksen toimintaa. Kolmella muulla alueella on tutkittu tiettyyn toimialaan – matkailuun, kulttuuriin tai joukkoliikenteeseen – liittyvää hanketta. Muissakin tutkimuksissa painotetaan muutamaa pääteemaa, esimerkiksi työmarkkinoita, asumista, maankäyttöä tai koulutusta. Esitellyt hankkeet pyrkivät edistämään seudullista tai sitä laajempaa alueellista taloudellista kasvua, kestäväää kaupunkikehitystä tai kilpailukykyä.

Kirjoittajat vertailevat toimintamallien innovatiivisuutta, näkyviä saavutuksia ja tuloksia sekä organisaatiorenkennettä – esimerkiksi sitä, onko mukana julkisen hallinnon ja tutkimuslaitosten lisäksi yksityisen sektorin edustajia. Haastattelujen tuottamien tietojen vertailu on paikoin vaikeaa. Kumppanuuksien todellisia saavutuksia on hankala arvioida, koska tuloksiin vaikuttavat monet ulkopuoliset tekijät ja useat hankkeet ovat vasta käynnistymässä. Onnistumisten ja epäonnistumisten syihin keskittyvä osa jää hienan keskeneräiseksi ja lyhyeksi, mutta on samalla kirjan mielenkiintoisin.

Teoksen lopussa kirjoittajat esittävät eri toimijoille suunnatun yhteenvetoon onnistuneen kumppanuuden kulmakivistä metropolialueilla. Asukkaiden rooli seudullisessa yhteistyössä jää kuitenkin täsmentämättä. Tekijät haluavat rohkaista uusilla yhteistyön muodoilla kaupunkiseutuja ottamaan suuremman roolin taloudellisia, sosiaalisia ja ympäristöllisiä kysymyksiin vastatessa. Kun seudullisen ja toimintasektorit ylittävän yhteistyön tarve näyttää tulevaisuudessa lisääntyvän, selkeät johtopäätökset ja lukuisat esimerkit toimivista käytännöistä tekevät kirjasta tarkastelemisen arvoisen. Kirjoitusasultaan, rakenteeltaan ja visuaaliselta ilmeeltään selkeä teos lunastaa paikkansa lukijan käsissä ja päätöksenteon apuna.

RAMI RATVIO
Maantieteen laitos,
Helsingin yliopisto

